

TÜSTAV
ARŞİVİ

ASKERİ YARGITAY BAŞKANLIĞINA
sunulmak üzere
İSTANBUL SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI (3) No.1U ASKERİ MAHKEMESİNE

TEMYİZ LAYİHASINI SUNAN SANIK : Abdullah CECELOĞLU

MÜDAFİ : Av.Nebil VARUY

Karaköy Rihtım Caddesi No: 23 Narin
Han Kat 3, İstanbul

KONU : Gerekçeli Temyiz lâyihasıdır.

TEMYİZ OLUNAN HÜKMÜN ÖZETİ : İstanbul sıkıyönetim Komutanlığı 3
No.lu Askeri Mahkemesi, 1972/141 Esas
ve 1972/90 sayılı 20.9.1972 tarihli
kararı ile ;

Müvekkilâm " sanık Abdullah Ceceloğ-
lu'nun TCK 146/I.maddesinde yazılı
suçları işlemeğe yönelik faaliyetle-
re yardımcı olarak icrasını kolaylaş-
tırdığı ve özellikle Türkiye Halk Kur-
tuluş Partisi ve Cephesi adı altında
kanunsuz ve ihtilâlcı eylemlere giri-
şen gizli cemiyet mensuplarına yardım
ettikleri ve bu suretle TCK 146.mad-
desinin 3. fıkrasını ihlâl eylediği
sabit olmakla, suçun işlenmesindeki
şekil ve hususiyetler ve bu fıkra mu-

vacehesinde arzettiği vehamet şiddet sebebi kabul olunarak ON SENE MÜDDETE LE AĞIR HAPİS CEZASI İLE MAHKUMİYETİNE, aynı madde gereğince kamu hizmetlerinden müebbeden memnuniyetine, TCK 173.maddesi gereğince üç sene dört ay müddetle Maraş'ta genel güvenlik gözetimi altına alınmasına, TCK 59.maddesinin uygulanmasını gerektirecek bir durumun mevcut bulunmadığına " karar verilmiştir.

YARGITAYCA BOZULAN HÜKMÜN ÖZETİ: Askerî Yargıtay 4. Dairesinin 1972/II8 E., 1972/194 K.sayıllı kararı ile bozulan İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 No.lu Askerî Mahkemesi 1971/26 E., 1971/37 K. sayıllı kararı ile ;

" Abdullah Ceceloğlu'nun fiilleri, sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesisi etmeye ve memleket içinde müesses iktisadi vesosyal temel nizamları devirmeye yönelik gizli bir cemiyetin kurulduğuna vebu cemiyetin TCK 146.maddesini ihlâlle matuf faaliyetlerde bulunduğuna mattali olduğu halde, derhal hükümete habervermemek suretiyle TCK 151.maddesini ihlâl kabul edilmek ve sabit görülmekle, hadisenin arz ettiği vehamet ve teselsül şiddet sebebi sayılarak TCK 151.maddesi gereğince ÜÇ SENE MÜDDETE HAPİS CEZASI İLE MAHKUMİYETİNE " karar verilmiştir.

OLAY VE TEMYİZ SEBEPLERİ

I- Müvekkilim sanık Abdullah Ceceloğlu'nun, TCK 151.maddesini ihlâl ettiği sabit görülmekle üç sene müddetle hapis cezası ile mahkûmiyetine karar verilmişken Askerî Yargıtay'ın bozması üzerine, bu kerre TCK 146.maddesinin 3.fıkrasını ihlâl eylediğine karar verilerek ve teşdiden on sene müddetle ağır hapis cezası ile tecziyesine karar verilmiştir.

Sanığın, Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesine mensup diğer sanıklarla beraber girişilen ve Komünist bir rejimin kurulmasını amaçlıyan ihtilâlcî eylemlere müzahir olduğu karargir olmuştur.

Gerekçeli karara göre, söz konusu eylemlerden başta geleni SİM apartimanınının 3 numaralı dairesinin 1500 lira aylıkla kiralamış olmasıdır.

Zabıtnamenin 77.sayfasında sanık bu olayı şöyle izah etmektedir :

" Ben 1968 yılında plastik ticareti ile iştigal etmek üzere İstanbula geldim. Ziya Yılmaz isimindeki akrabam sermayeme katkıda bulunarak bana iş ortağı oldu. Aramızdaki münasebet yalnızca ticari gaye ile yapılan iş ortaklığıdır. Bir otelde kalıyordum. Günlük masrafım 40-50 TL.sını buluyordu. Bir ev tutmanın daha yararlı olacağını düşünerek Topağacındaki SİM apartimanınının üçnumaralı dairesini mableleli olarak aylığı 1500.-TL.sı karşılığında kiraldım.Burada bir ay müddetle Ziya Yılmaz ile beraber kaldım. Bir günden sonra Ziya Yılmaz'ın arkadaşları olan Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir bu eve gelip bizimle beraber kalmaya başladılar.Bunlarla beraber bir ay kaldım.Ben evi kiralarırken iki aylık kira tutarını defaten ödemiştim.Ziya'nın arkadaşları geldikten sonra ev sahibi

kadın bu duruma itiraz etmeye başladı. Siz iki kişi olarak evimi tutmuştunuz dedi. Bundan ötürü evi terk ettik. "

Mahkeme sanık tarafından kiralanan evin kiralama sebebi, sanığın yukarıda izah ettiği biçim ve maksatla olmadığına delil olarak, mahkemedeki ifadelerine dayanarak kendisinin ve ortaklığın maddi durumundaki elverişsizliği kabul etmiştir.

Oysa, zabıtnamenin 79. sayfasında sanığın açık beyanından anlaşıldığı üzere maddi durum iki safhalıdır.

Sanık sorgusunda şöyle demektedir :

"Temin ettiğimiz kazanç masraflarını karşılamıyorduk. Mevcut paramı da harcamak zorunda kaldım. Fakat bu Ziya Yılmazla ortak olmadan önceki durumdur. Ziya Yılmaz ile ortak olduktan sonra eski stok malları satıyorduk. Yani kâra geçmiştik. Defter tutmuyorduk, blânço yapmıyorduk. Bu bakımdan kârımızın miktar ve nisbetini bilmiyorduk. "

Kâr edildiğine dair bu beyan ve evi tutmasının nedenini izah eden savunmasının aksini ispatlayan, sanık aleyhine hiç bir delil dosyada mevcut değildir.

2- Gerekeçeli kararda;

"Özrgüt tarafından kiralanan ve özellikle Başkonsolos Efraim Elrom'un kaçırılması için plânlanan, bu sebepten dolayı büyük bir gizliliği olduğu sanık ifadelerinden anlaşılan Hamarat apartmanına luzumlu eşyaların taşınmasına ve Topağacındaki evden bu apartmana Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir'in eşyalarının getirilmesine sanık Abdullah Cecelöglü yardımcı olmuştur " denilmekte,

Ve fakat gerekeçeli kararda, söz konusu edilen yardımın vüs'at ve şumulü tayin edilmemektedir.

Oysa sanık, zabıtnamenin 80. sayfasında dercedildiği üzere bu konuda şöyle demektedir :

" Ben Hamarat apartmanına arkadaşlarım yani Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahirin eşyalarını taşıırken bu eşyaları kalmakta olduğumuz apartmandan kapıda bekliyen vasıtaya kadar taşıdım. Yoksa Hamarat apartmanına kadar gitmedim. ve Hamarat apartmanını görmedim.(...) Mahir ve Hüseyin Topağacındaki evden ayrıldılar. Ben de evden ayrıldım. "

Gerçekten;

Kiralıyanın tahliye talebi üzerine, Topağacındaki ev tahliye edilirken eşyaların kapıda bekliyen vasıtaya kadar taşıdığını Hamarat Apartmanına gitmediğini ve görmediğini bildiren sanığın bu ifadesinin aksini ispatlayan hiç bir delil dosyada bulunmamaktadır.

3- Gerekçeli kararın sanık ile ilgili bölümünün 6. bendinde aynen şöyle denmektedir :

"Sanık Abdullah Ceceloğlu hakkında evveke itti haz olunan hükümde, Erenköy Türk Ticaret Bankası soygununda kullanılan çalıntı bir otomobilin bu sanık tarafından Anadolu yakasına geçirildiği hususu, mahkûmiyetine müncer olacak derecedeki, bir kesinlikle sabit görülmemiş ise de Askerî Yargıtay 4.Dairesinin 13.6.1972 tarih ve 972/II8 esas 972/I94 karar sayılı bozma ilâmında (Erenköy Türk Ticaret Bankası soygunundan sonra kaçmadıkları kullanılan arabalardan birini önceden kendisi kullanarak getirip banka civarında park etmiş ...) denilmek suretiyle bu husus subuta eren bozma sebepleri arasında zikredilmiştir. "

Ulaş Bardakçı zabıtnamenin 82.sayfasında bu konuda şöyle demektedir :

"Amerikalı'nın arabasının karşıya geçirilmesinde Abdullah Ceceloğlu'nun bir rolü yoktur. Bu araba benim tarafından kullanılarak karşıya geçirilmiştir. Ankara'dan çalıp getirdiğim arabayı ise Oktay Etiman kullanıyordu. Ayrıca 34 LF 584 kaydını taşıyan otomobil plakasını değiştirmesi için ben Abdullaha vermedim. Onu bizzat ben değiştirdim. Altan'ın evinde bulunansiyah çanta ve diğer tamir malzemesi bana aittir. "

4- Mahkeme, Askerî Yargıtay kararında belirtilen suç vasfı açısından bozmaya uymuştur. Ve suç vasfında meydana gelen bu değişiklik dolayısıyla sanığa TCK I46/3.maddesinin uygulanmasına karar verilmiştir. Bu uygulamada da, daha evvel verdiği kararda aynı fiilleri sabit sayılarak üç sene müddetle hapis cezasını hükmedilirken, bu kerre olaydaki maddi durum değişmeyen aynı sanık için

şiddet sebebi kabul edilerek cezanın asgari haddinin iki katı olan on yıl süre ile ağır hapis cezasına hükmedilmiş olmasının bozmayı gerektirir olduğu kanaatindeyim. Sanığa asgari haddin çok üstünde ceza tayini cihetine gidilirken hüküm gerçesinde neden olarak arzettiği vehamet şiddet sebebi olarak telâkki edilmiştir, denilmekle yetinilmiş ve şiddet sebebinin gerekli objektif ve subjektif şartları bildirilmemiştir.

5- Askerî Yargıtay Dairelerinin ve Daireler Kurulunun kararlarının tüm olarak incelendiğinde TCK 59. maddesinde tedvin edilmiş bulunan cezayı azaltıcı takdiri sebepler müessesesinin belli bir ilkeye doğru gelişim gösterdiği açıkça görülmektedir.

Gerçekten Askerî Yargıtay 2. Dairesinin 10.1.1972 tarihli kararında, eylemlerin hemen hepsine katılmış ve eylemleri tertip etmiş sanıklar ile tek bir eyleme iştirak etmiş olanlara aynı cezanın tayinini TCK 59.maddesinde tedvin edilmiş bulunan ve tedvin gayesi olan Hakimin olaya ve suçluya uygun ceza tayin etmesi gerektiği ilkesine aykırı olduğu kadar en adil ve mütenasip bir cezanın tayini prensibi ile de bağdaştırılamaz denmekte ve bu şekilde kollektif suçlar diye tavsif edilen suçlarda 59.maddenin uygulanması açısından belli bir kıstas getirilmektedir.

Askerî Yargıtay 2. Dairesinin bu kararına karşı, direnme dolayısıyla tesis edilen Daireler Kurulu Kararında ise, mesele daha açıklık kazanmakta suça tesir eden subjektif ve objektif haller diye bir ayırım yapılmakta ve 59.maddenin tatbikinde suça tesir eden objektif hallerin diğer bir deyimle sanıkların fiillerinin vehamet derecesi de her sanık için gözönünde bulundurulmak suretiyle 59.maddenin takdir edilmesi gerektiği bildirilmektedir.

Mahkemenin uyulmasına karar verdiği, 13.6.1972 tarihli Askerî Yargıtay 4.Dairesinin kararında ise, 59.maddenin uygulanmasında gözönüne alınması gereken ilke, daha da belirlenmektedir. 4.Daire yukarıda arz ettiğimiz Daireler Kurulu Kararına atfen kollektif suçlarda sorumluluğun sonuca etki derecesiyle orantılı biçimde de-

gerlendirilmesi gerektiği ve bir sanığın eyleminin başlı başına sonuca etki derecesiyle orantılı biçimde tesir edecek bir nitelik gösterip göstermediğinin 59.maddenin uygulanmasında objektif bir kıstas olacağı hükmüne varmıştır. Ve söz konusu karara Mahkeme de uymuş bulunmaktadır.

Arz ettiğimiz bu görüş, Kâmil Dede ve Necmi Demir hakkında Daireler Kurulu'nun verdiği karar da tamamen kabul edilmiş ve hattâ sanıklar lehine daha da genişletilmiş bulunmaktadır.

Gerçekten, Daireler Kurulunun bu kararında 59.maddenin uygulanması açısından çıkan somut sonuç şudur : Takdiri hafifletici sebeplerin uygulanmasında THKP-C Merkez Komitesi'nin icrasına karar verdiği eylemlerin tamamı nazara itibara alınarak, sanığın fiili değerlendirilecektir.

Bu noktada ortaya şu hukuki problem çıkmaktadır: Yukarıda arz ettiğimiz karar ve ilke TCK 146/1. maddesinin uygulanmasında söz konusu edilmiştir. Sanık hakkında TCK 146/3.maddesinin uygulanmasına karar verilmiştir. Çözülmesi gereken problem, TCK 59. maddenin uygulanmasında kabul edilen maruz ilkenin aynı maddenin bir başka bendinde de uygulanıp uygulanmayacağıdır. Kanaatimize göre, söz konusu ilke, maddenin bütünü için geçerlidir.

Sair sebepler ve izahına çalıştığımız yukardaki ilkenin ışığı altında müvekkilimize TCK 59.maddesinin uygulanmamış olmasının bozmayı gerektirdiği konusundayım.

S O N U C : Esnaya tetkikte nazara resen alınacak ve yukarıda maruz esbaba binaen mürafaamız bilicra kararın sanık lehine bozulmasına karar verilmesini müdafî sıfatı ile ve saygı ile arz ve talep ederim.

19-5-1973